

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift
til
Aarsexamen
i
Skien's offentlige Skole
for den høiere Almendannelse
i Juli 1875.

Skoleefterretninger, meddelte af Rektor.

Skien.
Trykt i P. Feilbergs Børns Bogtrykkeri.

1875.

Skoleefterretninger for 1873—1874.

I.

Forstanderskabet.

Forstanderskabet bestaar af følgende Medlemmer foruden Byfogden og Skolens Rektor:

Steenstrup, H., Toldinspektør, R. St. O., Formand.

Hauge, A., Provst, R. St. O.

Schaaning, J. J. L., Læge.

II.

Lærerne.

Schreiner, Emil Theodor, Rektor. Født 1831, cand. mag. 1855, udnævnt til Adjunkt ved Christiania Cathedral-skole 1863, til Overlærer ved samme Skole 1864, til Rektor ved den herværende Skole 1872.

Stoltenberg, Vincent, Overlærer. Født 1814, cand. mag 1840, ansat som Timelærer ved Skolen 1841, konstitueret som Adjunkt 1845, udnævnt til Overlærer 1853.

Broch, Thorvald Ingolf, Overlærer. Født 1839, cand. real. 1863, udnævnt 1866.

Holfeldt, Paul Christian Ditlef Adolph, Adjunkt. Født 1815, cand. theol. 1842, ansat som Timelærer 1850, udnævnt 1852.

Arctander, August Hieronymus, Adjunkt. Født 1818, udnævnt 1853.

Jynge, Anton Henrik Jørgen Hirschholm, Adjunkt. Født 1837, cand. mag. 1862, ansat som Timelærer 1862, udnævnt 1871.

Nielsen, Ole Lovenius Borgen, Klasselærer. Født 1830, cand. theol. 1855, ansat 1860.

Holm, Peder, Klasselærer. Født 1835, dimitteret fra Asker Seminarium 1854, ansat 1866.

Hanssen, Jonas, Klasselærer. Født 1843, cand. mag. 1870, ansat 1871.

Rojahn, Friedrich Wilhelm, Organist. Født 1820; Sanglærer siden 1861.

Stub, Paul Wilhelm, Kaptein. Født 1836, Timelærer siden 1863.

Vikarierende Lærere: Premierløjtnant *R. Steen* i Skrivning og Tegning (og nogle faa Timer i Engelsk), Stud. theol. *O. Arctander* i Adjunkt Arctanders Fag og Premierløjtnant *S. Christensen* i Gymnastik, alle tre fra den 10de Mai.

III.

Klasser. Discipeltal.

Skolen har i dette Skoleaar havt følgende Klasser: Forberedelsesklassen, Middelskoleklasserne I—VI, første Klasse af Latingymnasiet samt tredie Latinklasse efter den gamle Ordning.

Af disse Klasser have følgende været forenede:

Forberedelsesklassen og Midd. Kl. I i alle Fag.

Midd. Kl. III og IV i Geografi, Naturhistorie og 4 Timer ugentlig i Norsk.

Midd. Kl. IV og V i Tydsk og Religion, samt 2 Timer i Historie og 2 Timer i Matematik.

Midd. Kl. V og VI i Norsk, 5 Timer i Latin, 4 Timer i Engelsk, 4 Timer i Matematik og 1 Time i Tegning.

Lat Gymn. I og 3die Latinkl. i Norsk (i første Halvaar i 3 Timer, i andet i 2 Timer).

Discipeltallet var lige før Optagelsesprøven 88. I tredie Kvartal 1874 bleve 25 nye Disciple optagne i Skolen, i 4de Kvartal s. A. 2 og i 2det Kvartal 1875 1; ialt have allsaa 116 Disciple i dette Skoleaar nydt Undervisning i Skolen.

Indtil Udgangen af Mai Maaned er 1 Discipel udgaact af Skolen (af Midd. Kl. II.)

I de forskjellige Klasser har Discipeltallet været følgende

	3die Kvartal 1874.	4de Kvartal 1874.	1ste Kvartal 1875.	2det Kvartal 1875.
Forberedelæsklassen	8	8	8	9
Midd. Kl. I	22	22	22	22
— II	25	25	24	24
— III	12	14	14	14
— IV Latinlinien	10	12*)	11**)	11
— - Engelsklinien	4	4	5	5
— V Latinlinien	7	5	5	5
— - Engelsklinien	2	2	2	2
— VI Latinlinien	7	7	7	7
— - Engelsklinien	3	3	3	3
Lat. Gymn. I	4	4	4	4
3die Latinkl. b.	3	3	3	3
— - a.	6	6	6	6
	113	115	114	115

Af det ovenfor nævnte Antal, 116 Elever, have
105 sit Hjem i Skien, Gjerpen og Solum.

- 4 — i andre Landdistrikter end Gjerpen og Solum.
- 4 — i Porsgrund.
- 3 — i andre Byer.

IV.

Undervisningstidens Fordeling paa de forskjellige Fag.

De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Klasser og Fag sees af følgende Tabel:

Undervisningsfag.	Forberedelses- klasse.	Middel. Kl. I	Middel. Kl. II	Middel. Kl. III	Middel. Kl. IV	Middel. Kl. V	Middel. Kl. VI	1ste Latingymn.	3die Latinkl.
1. Religion	3	3	3	3	2	2	2	1	2

*) To Elever bleve ved Udgangen af Oktober Maaned f. A. med deres Forældres Samtykke flyttede fra Kl. V. Latinlinien til IV. L. L.

***) En Elev blev i 1ste Kvartal efter Forældrenes Ønske overflyttet til Engelsklinien efter at have faaet Privatundervisning i Engelsk.

Undervisningsfag.	Forberedelses-	Klasse.						1ste Latingymn.	3die Latinkl.
	klasse.	Middel. Kl. I	Middel. Kl. II	Middel. Kl. III	Middel. Kl. IV	Middel. Kl. V	Middel. Kl. VI		
2. Norsk	9	9*)	5	5	4	3	3	4*)	3
3. Tydsk	—	5	5	5	3	3	3	—	2
4. Fransk	—	—	—	—	—	3	2	2	2
5. Engelsk	—	—	—	—	6	6	5	—	2
6. Latin	—	—	—	—	7	7	7	11	9
7. Græsk	—	—	—	—	—	—	—	7	5
8. Historie	3	3	3	3	3	2	3	2	3
9. Geografi	3	3	3	3	3	1	1	—	1
10. Matematiske Fag (Regning indbef.)	4	4	6	6	6	6	6	3	3
11. Naturkundskab	—	—	2	2	2	3	3	—	—
12. Skrivning	4	4	3	2	—	—	—	—	—
13. Tegning	—	—	2	1	1***)	1***)	1***)	—	—

I Sang har der været undervist i 4 Timer, i Gymnastik og militære Øvelser i 6 Timer egentlig. En Uge af August Maaned f. A. anvendtes udelukkende til militære Øvelser, hvilke afsluttedes med en Dags Udmarsch.

I Middelskoleklasse V og VI have samtlige Elever delta- get i Undervisningen i den valgfri Del af Naturvidenskab; ligeledes have de alle læst Fransk (valgfrit Fag) med Undta- gelse af een Discipel af Kl. V.

Af 3die Latinklasses Elever have 3 Elever havt Under- visning i Engelsk.

V.

Fagfordelingen mellem Lærerne.

Rektor.	Latin i 3die Latinklasse	a + b	5	Timer.
	— — —	a	4	—
	— i Lat. Gymn. I.		1	—
	Græsk i 3die Lat. Kl.	a + b	5	—

*) I andet Halvaar 6 Timer.

**) I andet Halvaar 2 Timer Oldnorsk.

***) Kun for Engelsenlinien.

(i andet Halvaar 2 Timer i Afdel. a.,
3 Timer i Afdeling b.)

Tydske i Midd. Kl. IV + V . . . 3 18 Timer.
(i andet Halvaar 20 Timer.)

Klasseforstander i 3die Lat. Kl.

Stoltenberg. Latin i 3die Latinklasse b . . . 4 Timer.

— i Lat. Gymn. I . . . 10 —

Fransk i 3die Lat. Kl. . . . 2 —

— i Lat. Gymn. I + M. Kl. V 12 —

— i M. Kl. V 3 —

Tydske i M. Kl. VI 3 24 Timer.

Klasseforstander i Lat. Gymn. I.

Broch. Mathematik i 3die Lat. Klasse . . . 3 Timer.

— i Lat. Gymn. I . . . 3 —

— i M. Kl. VI + V . . . 4 —

— i M. Kl. VI 2 —

— i M. Kl. V + IV . . . 2 —

— i M. Kl. IV 4 —

Naturkundskab i M. Kl. VI . . . 3 —

— i M. Kl. V 3 24 Timer.

Klasseforstander i M. Kl. VI.

Holfeldt. Religion i 3die Lat. Kl. . . . 2 Timer.

— i Lat. Gymn. I . . . 1 —

— i M. Kl. VI 2 —

— i M. Kl. V + IV . . . 2 —

Latin i M. Kl. VI + V . . . 5 —

— i M. Kl. VI 2 —

— i M. Kl. V 2 —

— i M. Kl. IV 7 —

Tydske i 3die L. Kl. 1 24 Timer.

Klasseforstander i M. Kl. V Lat. Lin.

Arctander. Engelsk i 3die Lat. Kl. . . . 2 Timer.

— i M. Kl. VI + V . . . 4 —

— i M. Kl. VI 1 —

— i M. Kl. V 2 —

— i M. Kl. IV 6 —

Naturhistorie i M. Kl. IV + III . . . 2 —

Naturhistorie i M. Kl. II . . . 2 Timer.
 Mathem. Fag i M. Kl. III . . . 6 — 25 Timer.

Klasseforstander i M. Kl. V Eng. Lin.

Jynge. Historie i 3die Lat. Kl. . . . 3 Timer.

— i Lat. Gymn. I . . . 2 —

— i M. Kl. VI . . . 3 —

— i M. Kl. V + IV . . . 2 —

— i M. Kl. IV . . . 1 —

Geografi i 3die Lat. Kl. . . . 1 —

— i M. Kl. VI . . . 1 —

— i M. Kl. V . . . 1 —

— i M. Kl. III + IV . . . 3 —

Græsk i Lat. Gymn. I . . . 7 —

(Græsk i 3die Lat. Kl. b. i

andet Halvaar 2 —) 24 Timer,

(i andet Halvaar 26 Timer.)

Klasseforstander i M. Kl. IV.

Hanssen. Norsk i 3die Lat. Kl. + Lat. Gymn. I 3 Timer.

— i Lat. Gymn. I 1*) —

— i M. Kl. VI + V 3 —

— i M. Kl. IV + III 4 —

— i M. Kl. III 1 —

Tydsck i M. Kl. III 5 —

Historie i M. Kl. III 3 — 20 Timer.

(i andet Halvaar 21 Timer.)

Klasseforstander i M. Kl. III.

Nielsen. Religion i M. Kl. III . . . 3 Timer.

— i M. Kl. II . . . 3 —

Norsk i M. Kl. II . . . 5 —

Tydsck i M. Kl. II . . . 5 —

Norsk og Tydsck i I og

Norsk i Forb. Kl. . . . 9 —

(i andet Halvaar 11) — 25 (27) Tim.

*) I andet Halvaar: Norsk i 3die Lat. + Lat. Gymn. I . . . 2 Timer.

— i 3die Lat. Kl. 1 —

Oldnorsk i Lat. Gymn. I 2 —

	Klasseforstander i M. Kl. II.		
<i>Holm.</i>	Religion	3 Timer	} i M. Kl. I og Forbr. Kl.
	Historie	3 —	
	Geografi	3 —	
	Regning	4 —	
	Skrivning	4 —	
	Historie i M. Kl. II	3 —	
	Geografi i M. Kl. II	3 —	
	Regning i M. Kl. II	4 — 27 Timer.
	Klasseforstander i M. Kl. I og Forber. Kl.		
<i>Stub.</i>	Tegning i M. Kl. VI + V E. L.	1 Time.	
	— i M. Kl. IV E. L.	1 —	
	Tegning og Skrivning		
	i M. Kl. III	3 —	
	Tegning og Skrivning		
	i M. Kl. II	5 —	
	Gymnastik og militære		
	Øvelser i alle Klasser	6 —	16 Timer.
<i>Rojahn.</i>	Sang i alle Klasser	4 —	

VI.

Skoleaarets Pensa.

Religion.

Forberedelsesklassen. Læst og repeteret Vogts lille Bibelhistorie §§ 1—62 samt „Kort Beskrivelse af Jødeland.“

Middelskoleklasse I. Vogts lille Bibelhistorie fra § 63, læst og repeteret. I andet Halvaar ere desuden endel Fortællinger af det nye Testamente mundtlig meddelte af Læreren (efter Gislesens Bibelhistorie) og gjenfortalte af Disciplene. Katekismens fem Parter (uden Luthers Forklaring) læste og repeterede. Nogle Salmer.

Middelskoleklasse II. Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler S. 101—150. Katekismens tre første Parter med Luthers Forklaring. Elleve Salmer.

Alt repeteret. Bibellæsning: Josvas og Dømmer-
nes Bøger i Udvalg; Ruths Bog.

Middelskoleklasse III. Vogts Bibelhistorie for Borger- og
højere Almueskoler S. 66—103. Katekismens fem
Parter med Luthers Forklaring. Ti Salmer. Alt
repeteret. Bibellæsning: anden Kongernes Bog og
nogle Kapitler af Matthæi Evangelium.

Middelskoleklasse IV. Forklaringens tre sidste Parter. Af
Vogts større Bibelhistorie det nye Testamente ind-
til § 154. Alt repeteret. Læsning i begge Kon-
gernes Bøger.

Middelskoleklasse V. Som i Kl. IV.

Middelskoleklasse VI. Repetition af Forklaringen og Vogts
større Bibelhistorie. Læsning i begge Kongernes
Bøger.

Latin-Gymnas. Kl. I. R. T. Nissens Kirkehistorie indtil Bonifa-
cius den 8de, læst og repeteret.

3die Lutinklasse. Repeteret Forklaringen, Herslebs Bibelhi-
storie, Vogts Kirkehistorie og Matthæi Evangelium
i Grundsproget.

Modersmaalet og Oldnorsk.

Forberedelsesklassen. Læseøvelser i Eriksens og Paulsens
Læsebog (2den Del). Smaa Digte og prosaiske
Stykker udenad. Afskrivning efter Bog (med Sta-
velsedeling ved Bindetegn); af og til Diktat.

Middelskoleklasse I. Eriksens og Paulsens Læsebog (2den
Del). Hovedtaledelene og noget af Formlæren (uden
Lærebog). Digte og prosaiske Smaastykker udenad.
Diktat og skriftlig Gjengivelse af oplæste Smaa-
stykker.

Middelskoleklasse II. Eriksens og Paulsens Læsebog til Læse-
øvelser og grammatisk Analyse. Løkkes „Kort Om-
rids af Modersmaalets Grammatik“ indtil Retskriv-
ningslære (exclus.). Lidt af Jynges og Schreiners
Retskrivningsregler. Digte og mindre Fortællinger
udenad. Skriftlige Øvelser som i Midd. Kl. I.

Middelskoleklasse III og IV. P. A. Jensens Læsebog for Mellemklasserne. Endel Digte udenad. Af Løkke „Kort Omrids“ Formlæren. Syntax efter et dikteret Schema. I Regelen hver anden Uge en Stil. I sidste Halvaar en Time ugentlig Diktat. Kl. III i en særskilt Time: Retskrivningsøvelser; Jynges og Schreiners Retskrivningsregler.

Middelskoleklasse V og VI. P. A. Jensens Læsebog for Mellemklasserne. Udvalgte Stykker af Welhavens prosaiske Skrifter, af Schulzes Fra Lofoten og Solør og af Hansteens Reiseerindringer. Syntax gennemgaaet efter Løkkes Grammatik (med særligt Hensyn til Periodebygningen). Stil i Regelen hver anden Uge. Nogle faa Timer Svensk.

Latinalgymnas. Kl. I og 3die Latinklasse. Foruden forskjellige Partier af H. Lassens og M. Hammerichs Læsebøger er gennemgaaet Oehlenschlägers Palnatoke og Aly og Gulhyndy, Heibergs Elverhøi, udvalgte Stykker af P. A. Munch, Det norske Folks Historie og af Wergelands Hasselnødder. Hertil er knyttet æsthetiske og literaturhistoriske Meddelelser.

Skriftlige Opgaver: 1) Hvad har gjort Nordmændene til en af de første søfarende Nationer? 2) Karakteristik af Gustaf Adolf. 3) At udvikle og begrænse den Sætning: Een Gang er ingen Gang. 4) Hvilke Betragtninger skulle gjøre os vore Pligter kjære? 5) At udvikle Aarsagerne til den anden Borgerkrig i Rom. 6) At udvikle det Selvmodsigende i den franske Revolutions Løsen: Frihed og Lighed. 7) Fremstilling og Bedømmelse af de Grunde, som drive Menneskene til at søge Rigdom. 8) Beskedenhed. 9) „Hedningernes Dyrere glimrende Laster.“ 10) „*Ferro nocentius aurum*“ (Ovid). 11) Sammenligning mellem Grækernes og Romernes Kolonier. 12) Hvoraf kom Perserrikets ringe Modstandskraft mod Alexander? 13) Resignation er kun da en Dyd, naar alle andre

Dyder have vist sig magtesløse. 14) Hvilke Forhold i Gallien lettede Cæsar Erobringen af dette Land? 15) Valgfri Opgave. 16) Amerikas Betydning for Europa.

3die Latinklasse alene: H. Ibsen, De Unges Forbund. Meddelelser om Digtarterne. — I det sidste Halvaar ere tre Udarbejdelser skrevne ex tempore (foruden de ovenfor nævnte).

Latingymnas. Kl. I alene: Af H. Lassens Læsebog: Holberg, Erasmus Montanus og Scener af Barselstuen, Stykker af Baggensens Labyrinth og af Oehlenschlägers Nordens Guder. **Oldnorsk.** Af Nygaards Læsebog for Begyndere omtr. 34 Sider.

T y d s k.

Middelskoleklasse I. Knudsens Elementærbog S. 1—31. Artiklens, Substantivernes og Adjektivernes Deklination (uden Grammatik). Læseøvelser og Afskrivning.

Middelskoleklasse II. Knudsens Elementærbog S. 14—70 og 105—120. Retrovertering. En Time ugentlig skriftlige Stiløvelser (efter de norske Stykker i Elementærbogen). Af Løkkes kortfattede Grammatik Kjønsreglerne.

Middelskoleklasse III. Knudsens Elementærbog S. 53—71 (under stadig Indøven af det tidligere Lærte) og S. 87—116 (Sidetallene angivne efter første Udgave). Af Løkkes kortfattede Grammatik Kjønsreglerne og de stærke Verber. I sidste Halvaar en Gang om Ugen en let Stil.

Middelskoleklasse IV. Af Autenrieths Læsebog omtrent 38 Sider (hvoraf 12 ex tempore). Af Løkkes kortfattede Grammatik er Formlæren repeteret. Nogle Vers udenad. I Regelen skrevet een Stil hver Uge; jevnlig mundtlige Stiløvelser.

Middelskoleklasse V. Af Autenrieths Læsebog omtrent 52 Si-

der (hvoraf 12 ex tempore). Nogle Vers udenad. Grammatik og Stil som i Midd. Kl. IV.

Middelskoleklasse VI. Af Hjorths Læsebog 74 Sider. Hjemmestil een Gang ugentlig; jevnlig mundtlige Stiløvelser. Af Løkkes større Grammatik det Væsentligste af Syntaxen og Repetition af Formlæren.

3die Latinklasse. Af Autenrieths Læsebog 90 Sider (hovedsagelig Poesi), Repetition af Formlæren i Løkkes større Grammatik.

E n g e l s k.

Middelskoleklasse IV. Af Arctanders Elementærkursus: Indledningen og Stykkerne 1—66 samt 71. Stykkerne 1—52 ere lærte udenad og det Hele repeteret. Af Kristiansens Læsebog læst og repeteret S. 1—14. Af Løkkes Grammatik Udtalelæren og Formlæren. En Samling Homonymer. I Regelen to skriftlige Arbejder om Ugen, dels hjemme, dels paa Skolen.

Middelskoleklasse V og VI. Af Kristiansens Læsebog 44 Sider; af Wittrups Læsebog for Viderekomne omtr. 50 Sider. En Samling Homonymer og engelske Smaastykker udenad. Af Løkkes Grammatik læst og repeteret Syntaxen. Jevnlig skriftlige Øvelser hjemme eller paa Skolen; desuden Øvelse i mundtlig at gjengive en oplæst Fortælling enten paa Engelsk eller paa Norsk.

Midd. Kl. V alene (2 Timer): Kristiansens Læsebog S. 14—40.

Midd. Kl. VI alene (1 Time): Kursorisk Læsning. Mundtlige og skriftlige Stiløvelser.

3die Latinklasse. Af Wittrups Læsebog 92 Sider; desuden noget ex tempore. Af Løkkes Grammatik det Vigtigste af Syntaxen og Repetition af Formlæren.

F r a n s k.

Middelskoleklasse V. Borrings Læsebog for Mellemlklasserne S. 1—44. Af Ingerstevs Grammatik Formlæren.

- Middelskoleklasse I I.** Af samme Læsebog S. 90—150. Repetition af Formlæren.
- Latingymnas. Kl. I.** Af samme Læsebog S. 90—132 og S. 193—262. Af Ingerslevs Grammatik det Vigtigste af Syntaxen og Repetition af Formlæren. I sidste Halvaar hver Uge en liden Stil hjemme.
- 3die Latinklasse.** Af Borrings Etudes littéraires 100 Sider. Extemporallæsning i Voltaires Charles XII. Af Ingerslevs Grammatik Syntaxen og Repetition af Formlæren. Af og til mundtlige Øvelser i at oversætte fra Norsk til Fransk.

L a t i n.

- Middelskoleklasse IV.** Af Schmidts Læsebog: Exemplerne (de latinske og norske), saa meget som Tiden har tilladt, og Fablerne. Schreiners Grammatik, det Væsentligste af Formlæren.
- Middelskoleklasse V.** Læst og repeteret Cæsar, Bell. Gall. II. Cicero, Orr. in Catilinan I og III og Phædri fab. I—III. Hver Uge en Hjemmestil; extemporale Stilevelser, skriftlige og mundtlige, saa ofte Tiden har tilladt det.
- Middelskoleklasse VI.** Læst og repeteret Cicero oratt. in Catilinan I og III og Phædri fab. II—III. Repetition af Cornel (8 Feltherrer) og Cæsar (2 Bøger) Hver Uge en Hjemmestil og en Extemporalstil; desuden, naar der har været Tid dertil, mundtlige Stilevelser.
- Latingymn. Kl. I.** Læst og repeteret Cicero, Or. pro Roscio Amer. cap. 1—31 og Sallust, Catilina og Jugurtha, Ovid. Metamorph. 1262 Vers. Dorphs Mythologi. Af Schreiners Grammatik Repetition af Syntaxen. Hver Uge en Hjemmestil; desuden mundtlige Stilevelser. Læst og repeteret en Del af et (dikteret) Vokabularium.
- 3die Latinklasse. Afdeling b** Cicero, Or. pro Roscio Amer. fra Kap. 31 (de sidste Kapitler kursorisk). Sallust,

Catilina (ikke repeteret) Ovid, Metamorph. 1200 Vers. Sammen med Afdel. a.: Horats's Ode, 900 Vers og Repetition af Virgils Æneide 2den og 4de Bog. Hver Uge et skriftligt Hjemmearbejde (Stil eller Oversættelse) og en extemporal Oversættelse.

Afdeling a. Læst og repeteret: af Horats's Ode, 900 Vers, af Brevene 500 Vers. Tacitus, Agricola. Repetition af de forhen læste Pensa af Cicero, Sallust, Ovid og Virgil. Cursorisk: Cicero, Lælius (senere repeteret), omtrent Halvdelen af første Bog af Livius samt udvalgte kortere Stykker af forskellige andre Prosaister. Hver Uge skrevet to Oversættelser, een hjemme og een paa Skolen. Repetition af Thomsen, det rom. Stats- og Privatliv i Oldtiden.

Græsk.

Latingymnas. Kl. I. Schenkls Elementærbog til S. 91; nogle af de norske Exempler oversatte, dels mundtlig, dels skriftlig. Læst og repeteret Xenophons Anabasis 3die og 4de Bog. Af Curtius's Grammatik Formlæren (meget forbigaaet).

3die Latinklasse. Afdel. b. Læst og repeteret Xenophons Anabasis 5te Bog. Homers Iliade 4de Bog fra vs. 422 og 6te Bog. Repetition af Formlæren. Sammen med Afdel. a.: Læst og repeteret Herodot 8de Bog 1—130. *Afdel. a.* Læst og repeteret Herodot 8de Bog 1—130. Repetition af Xenophon, Platon og Homer. Syntaktiske Regler og Antikviteter efter kortfattet Diktat.

I begge Afdelinger er Sophokles's Elektra gennemgaaet af Læreren.

Historie.

Forberedelsesklassen. Nordens Historie indtil Kalmarunionen. I første Halvaar er et af Læreren fortalt Stykke først gjengivet efter Hukommelsen, derpaa to à tre

foregaaende Timers Pensa læste efter i Lærebogen (S. Petersen, Norges, Sveriges og Danmarks Historie for Middelskolen); i andet Halvaar er hver Times Pensum læst hjemme efter først at være fortalt af Læreren.

Middelskoleklasse I. Som Forberedelsesklassen.

Middelskoleklasse II. S. Petersen, Norges, Sveriges og Danmarks Historie for Middelskolen S. 19—124.

Middelskoleklasse III. Nissen og Daaes Lærebog til Konstantin den Store

Middelskoleklasse IV. S. Petersen, Norges, Sveriges og Danmarks Historie for Middelskolen (sammen med Kl. V); i en særskilt Time Nissen og Daaes Verdenshistorie S. 254—307 (med Forbigaaelse af S. 271—279).

Middelskoleklasse V. S. Petersen, Norges, Sveriges og Danmarks Historie f. Middelsk. S. 14—166.

Middelskoleklasse VI. Repeteret Oldtiden og Middelalderen indtil Korstogene efter R. T. Nissens Verdenshistorie, fra Korstogene til Enden efter Nissen og Daaes Lærebog, samt S. Petersen, Norges, Sveriges og Danmarks Historie f. Middelsk.

Latingymnas. Kl. I. Thriges forkortede Lærebog i den gamle Historie.

3die Latinklasse Afdel. a.: Repetition af L. K. Daa's Lærebøger i Oldtidens, Middelalderens og den nyere Tids Historie. Afdeling b.: Repetition af Sammes Oldtidens og den nyere Tids Historie, samt læst (men ikke repeteret) Middelalderens Historie til S. 133.

G e o g r a f i.

Forberedelsesklassen. En ganske kort Oversigt med Benyttelse af Platous „Kortfattet Jordbeskrivelse for Almueskoler.“

Middelskoleklasse I. Som Forberedelsesklassen.

Middelskoleklasse II. Platous „Kortfattet Jordbeskrivelse for Almueskoler“ (med Forbigaaelse af det mindre Væsentlige).

Middelskoleklasse III. Erslevs Lærebog S. 151—255.

Middelskoleklasse IV. Som Kl. III.

Middelskoleklasse V. Af Erlevs Lærebog de Afsnit, som behandle den fysiske Geografi, til S. 252.

Middelskoleklasse VI. Indledningen og Europa efter Geelmuydens Lærebog; de andre Verdensdele efter Platous Udtog.

3die? Latinklasse. Af Geelmuydens Lærebog læst og repeteret Indledningen og Asien. Afdeling a desuden i en særskilt Time i sidste Halvaar repeteret S. 60—165 og S. 334—415.

N a t u r k u n d s k a b.

Middelskoleklasse II. Gjennemgaaet Afsnittene Planteriget, Dyreriget og Mineralriget i Lærebog for Folkeskolen og Folkehjemmet (2det Skoletrin).

Middelskoleklasse III. Læst og repeteret Siebkes Omrids af Dyrerigets og Planterigets Naturhistorie.

Middelskoleklasse IV. Som Kl. III.

Middelskoleklasse V. Sammen med Kl. VI læst og repeteret Christies Fysik til Varmelæren. Alene: fra Varmelære til Akustik.

Middelskoleklasse VI. Christies Fysik til Varmelæren. Repetition af hele Lærebogen.

M a t h e m a t i s k e F a g.

Forberedelsesklassen. De fire Regningsarter i ubenævnte hele Tal. Den lille Tabel.

Middelskoleklasse I. De fire Regningsarter i benævnte hele Tal. Tabel. Øvelse i at løse lette Opgaver fra det daglige Liv ved Hovedregning.

Middelskoleklasse II. De fire Regningsarter i almindelig Brøk samt Hovedregning i benævnte Tal.

Middelskoleklasse III. Th. Brochs Lærebog i Tal- og Bogstavregning S. 1—94 (undtagen § 26); mange Exemp-ler regnede paa Skolen og hjemme. I andet Halvaar (2 Timer ugentl.) geometriske Konstruktions-øvelser med Benyttelse af et Manuskript af Th. Broch.

Middelskoleklasse IV. Bonnevis Geometri til parallelle Linier.

Th. Brochs Lærebog i Tal- og Bogstavregning til Division med Polynomer og Ligninger af 1ste Grad.

Middelskoleklasse V. Bonnevis Geometri fra parallelle Linier til Enden af anden Bog. Udført endel Konstruktionsopgaver. Af Th. Brochs Lærebog i Tal- og Bogstavregning (sammen med Kl. IV) Ligninger af 1ste Grad; sammen (med Kl. VI: Proportionslæren, Reguladetri, Kjædereglen, Delingsregning, enkelt og sammensat Rentes- og Rabatregning.

Middelskoleklasse VI. Proportionslære o. v. s. sammen med Kl. V. Dernæst Repetition af det hele Kursus.

Latingymnas. Kl. I. Th. Brochs „Lærebog i Arithmetik for Latingymnasiet“ til negative Tal. Guldbergs Stereometri til Kuglen.

3die Latinklasse. Af Th. Brochs „Lærebog i Arithmetik for Latingymnasiet“ Logarithmer og Repetition af det Hele. De manglende Sætninger om Potenser og Rødder, hvis Exponent stiger i det Uendelige, ere blevne dikterede. Dr. O. J. Brochs Lærebog i Geometri.

VII

Skole- og Indskrivningspenge. Skolebeneficier.

Skolepengene ere for Tiden:

i Forberedelsesklassen -	8 Spd. aarlig,	
- Middelskoleklasse I -	10	—
- — — — — II -	12	—
- — — — — III -	16	—
- — — — — IV, V, VI -	24	—
- Latingmausiet	- 36	—

I tredie Latinklasse betales som forhen 32 Spd. aarlig foruden en Kontingent af 2 Spd. 48 β for Lys og Brænde.

For Brødre tilstaaes den sædvanlige Moderation.

Som Indskrivningspenge erlægges i 3die Latinklasse efter den gamle Ordning 4 Spd., i de øvrige Klasser 2 Spd.

Hel Friplads har i dette Skoleaar været tilstaaet fire Elever, halv Friplads sex Elever.

Af Renterne af Kong Carl Johans Legat, stort 2000 Spd.

have fire Elever havt Stipendier, to omtr. 30 Spd., to omtr. 20 Spd.

Skien's Sparebank har ogsaa i dette Skoleaar til Understøttelse for trængende Disciple af Middelskolen skjænket 100 Species, hvilke ere anvendte til helt eller delvis at betale deres Skolepenge.

Skolens Kasserer er Klasselærer O. Nielsen.

VIII.

Skolens Budget for Skoleaaret 1874—1875.

For det kommende Skoleaar har det kgl. Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet foreslaaet følgende Budget for Skolen:

Udgifter!

1. Lønninger

a. til de kongelig ansatte Lærere:

Rektor 1000 Spd.

2 Overlærere à 600 Spd. 1200 —

3 Adjunkter à 400 Spd. 1200 —

3400 Spd.

b. Klasselærere:

2 Lærere à 350 Spd. 700 Spd.

1 Lærer à 300 Spd. 300 —

1000 —

c. Timeundervisning:

Gymnastiklærer 72 Spd.

Skrive- og Tegnerlærer 120 —

Sanglærer 55 —

Midlertidig Hjælpelærer 350

597 —

d. Kassereren 100 —

e. Pedellen 96 Spd.

personligt Tillæg for Pedel 70 —

Fladsrud 12 —

108 —

Tilsammen 5205 Spd.

2. a. Bibliotheket	40 Spd.	
b. fysikalske og naturhistoriske Samlinger	10 —	
c. andre Læremidler	20 —	
		70 Spd.
3. Stipendier, Legater og Fripladse samt Mode- ration for Brødre	420 —	
4. Lys og Brænde	165 —	
5. Tryknings- og Avertissementsomkostninger, Program, Skrivematerialier	50 —	
6. Blandede og tilfældige Udgifter	30 —	
		Tilsammen 5940 Spd.

I n d t æ g t e r.

1. Skole- og Indskrivningspenge	2160 —
2. Renter af Kong Carl Johans Gave	100 —
3. Bidrag af Kommunen	800 —
	3060 Spd.
hvorefter er paaregnet	
4. Tilskud af Statskassen	2880 —
	2940 Spd.

Det foreslaaede Tilskud af Statskassen, er bevilget af Stortinget.

Med Alderstillæg og midlertidige Lønstillæg er Lærernes Gage for Tiden følgende:

Overlærer Stoltenberg (900 + 100)	1000 Spd.
— Broch (700 + 150)	850 —
Adjunkt Holfeldt (650 + 100)	750 —
— Arctander (600 + 100)	700 —

Adjunkt	Jynge	(450 + 100)	550	—
Klasselærer	Nielsen	(350 + 75)	425*)	—
—	Holm	(300 + 75)	375	—
—	Hanssen	(350 + 75)	425	—
Organist	Rojahn	(40**) + 5)	45	—
Kaptein	Stub	(192 + 17)	209	—

IX.

Skolens Femtiaarsfest den 14de Juli 1874.

I Juli Maaned forrige Aar var det femti Aar siden vor Skole holdt sin første Hovedexamen. Til Minde herom vilde man give den Akt, hvormed hvert Skoleaar afsluttes, et mere festligt Præg end sædvanligt. Skolens store Bibliothekssal smykkedes med Guirlander af Egeløv; paa begge Sider af Tallerstolen var der anbragt Flagdekorationer og ovenover den et Navneskjold (med Indskriften *K n u d R a m s h a r t Ø r n* Foruden Lærere og Disciple var Skolens Forstanderskab, Byens Kommunebestyrelse og forøvrigt saa Mange, som Salen kunde rumme, tilstede ved den lille Høitidelighed. Rektor meddelte først Udfaldet af den sidste Examen og talte derpaa saaledes:

Dette er Udfaldet af den nu afsluttede Examen, glædeligt og forhaabningsfuldt for Nogles Vedkommende, kun lidet trøsteligt for Andres. Hver Midsommer gjøre vi som Landmanden; naar Aannetiden er over, se vi efter, hvorledes den Sæd har spiret og voxer, som vi have nedlagt i vor Arbeidsmark, de Unges Aand. Alt femti Gange have denne Skoles Lærere taget dette Oversyn, baade med Haab og med Bekymring. Naar vi nu idag se tilbage paa det hele Tidsrum, som ligger mellem dens første Examen og den nu afsluttede, hvilken Dom bør vi da fælde over dette halve Aarhundredes Arbeide i denne Skole og dets Udbytte?

*) Stortinget har desuden iaar bevilget ham et personligt Tillæg af 50 Spd

**) For næste Budgettermin 55 Spd.

Det var i vort gjenfødte Fædrelands Morgengry, da en ungdommelig Higen efter Kundskab og Lyst til at arbeide for vort Land gennemstrømmede vort Folk i By og Bygd, da gave nogle Mænd i denne By Stødet til at der her, efter lang Tids Forløb, atter skulde oprettes en høiere Skole. Denne Bys Borgere vare redø til at gjøre Ofre for at bringe Tanken til Virkelighed; de frembare sit Ønske for Kong Carl Johan, og ikke forgjæves. Ikke blot imødekom han dette Ønske, men han skjænkede tillige den nyoprettede Skole et Legat, forat ogsaa trængende Forældres Sønner skulde faa Del i den høiere Dannelses Goder. Den 26de Januar 1824 blev Skolen indviet af daværende Sognepræst Edvard Munch. Den begyndte med nitten Disciple og fire Lærere: Overlærer, senere Rektor Knud Ramshart Ørn, Adjunkterne Crøger og Berg og Sognepræst Munch. Fire Aar derefter sendte den som sin rigtlovende Førstegrøde fire Ynglinge til Universitetet, Anton Martin Schweigaard, Peter Andreas Munch, Otto Løvenskjold og Frederik Carl Mühlertz.

I en lang Aarrække har den siden fortsat sin stille Gjer-ning. Har den opfyldt det Haab, hvormed den blev oprettet? Som alt menneskeligt Arbeide, der gjøres under vexlende Vilkaar, har heller ikke denne Skoles Gjer-ning altid kunnet lykkes. Men jeg tror, at de Ældre i denne By, som have fulgt dens Virksomhed under dens tre bortgangne Sty-rere, ville kunne vidne, at den fortjener Tak for hvad den har virket. Og der lever ikke blot i denne By, men i det hele Land en Slægt, som kan vidne, at den til sine Tider har givet saadanne Beviser paa et kraftigt Liv inden sine Vægge, at man rundt om i Landet med Forundring saa hen til den lille Skole. Vi vide alle, at dette Liv blev vakt af dens første Sty- rer, Rektor Ørn. Her var det, siger en af hans Disciple i sine biografiske Meddelelser om ham, „at han udfoldede sin rige og stærke Personlighed og derved gav Undervisningen og dens Indfly- delse paa Gutternes hele Individualitet en Fylde og en Skarp- hed, som tør være sjeldne i den pædagogiske Verden.“ Her færdedes han, „streng og barsk at se til, saa det hændte, at Smaagutterne uvilkaartig brast i Graad, naar de første Gang

saa ham. Her hudflettede han de Dovne med sin skjærende Satire, i Allusioner paa Prosa og Vers, paa Norsk og Latin.“ Og dog, “sad han hos Eleverne i deres Hjem ved en Anledning af høitidelig eller sorrigrigfuld Natur, var man bleven konfirmeret eller var der kommet Sorg i Familien, eller allermost skulde man forlade Skolen og sige Farvel til ham, da kunde den samme Mand være næsten kvindelig blød; han kunde græde, rigt og stærkt som et Barn, og hvad han da sagde som Formaninger, det var saa ganske individuelt ud af ham selv, at det gik ind i det unge Sind og forblev der med Styrken af en personlig Livsmeddelelse.“ Og i Undervisningstimerne blev det virkelige Liv draget med ind, og der udviklede sig deraf et Samliv mellem ham og Disciplene, der ligesaavel opmuntrede og forfriskede ham selv, som det gav dem et Omblik, der gik videre end den Erfaring, deres Aar tilstedede dem. De følte sig ikke blot hendragne til ham, men hævede op til ham. Og denne Mand vilde dog helst, at hans Navn aldrig skulde læses eller nævnes. Men det blev nævnet ofte og viden om, og fra Landets fjerneste Egne sendtes der Elever til hans Skole, de her saa vel kjendte fremmede „Latinere“, som levede et afsluttet Liv sig imellem, et Slags Universitetsliv i Miniatur. Det var for de bedre af dem et virkeligt Studieliv; thi Ørn forstod at vække Tørst efter Kundskab og Ærbødighed for Videnskaben. Under hans Styrelse blev denne Skole en Arne, hvor der hos mere end een Yngling tændtes en hellig Ild, som lyste op i hans Aand og har varmet hans Hjerte hele Livet igjennem.

Mange ere villige til at anerkjende Rektor Ørns Fortjenester, men ere vantro, naar der tales om, hvad denne Skole udrettede, fordi de ikke have Tro paa de Dannelsesmidler, hvormed den fornæmnelig virkede. Det var, mene de, en gammeldags, ja aflægs Dannelse; denne Skole gav. To døde Sprog dannede Tyngdepunktet i dens Undervisning. Man levede sig ind i Oldtiden og blev fremmed for Nutiden; man lærte at kjende og beundre Grækere og Romere, men ikke at kjende og elske sit eget Folk. Det vilde være paa urette Sted her at udvikle de forskjellige Anskuelser om dette

Spørgsmaal og veie dem mod hinanden. Det være mig blot tilladt i faa Ord at minde om, hvad de gamle Latinskoler til-sigtede med dette Studium af gamle Sprog og Literaturer.

Man vilde, at de skulde give de Unges Evner en Udvik-ling, som kunde gjøre dem dygtige til at drive viden-skabelige Studier og paa samme Tid tilføre deres Aand et Indhold, som var et betydningsfuldt Bidrag til høiere Dan-nelse. Man mente, at Sprogstudier i og for sig ikke blot ere et fortrinligt Middel til at udvikle Evnerne, men ogsaa til at lede til en ægte almen-menneskelig Dannelse, fordi Sproget er Menneskets eiendommeligste Frembringelse, er som Blomsten i den menneskelige Aands Vext, skudt op af dens Naturbund og udviklet efter strenge Naturlove, om end med Frihed, ja stundom med uberegnelig Lunefuldhed; er Sprogvidenskab med Rette bleven kaldt en Naturvidenskab, tilhører dog dens Gjenstand i udmærket Forstand den le-vende Natur. Den Tænknings Tugt, som ethvert Sprogstudium giver selv det ganske unge Barn, den mente man i særlig Grad tilhørte Studiet af de gamle Sprog, fordi det Eiendommelige og for os Fremmedartede i disse Sprogs Bygning gjør, at de i langt høiere Grad end de yngre Kultur-folks Sprog forblive en dunkel Sifferskrift, naar man ikke finder Nøglen ved et indtrængende Studium af deres Love. De stille derfor Vanskeligheder, som ikke kunne overvindes uden ved alvorlig Anspændelse af Evnerne, men som da ogsaa kunne overvindes af Børn og Ynglinge. Men man tillagde ogsaa de to gamle Sprog stort Værd som Middel til at trænge ind i den antike Kultur, en Kultur, som i sig selv er mærke-lig, og som maa kjendes, naar man vil kjende Menneskeheds Udvikling og se Sammenhængen i de aandelige Bevægelser. Thi den antike Kultur er en Hovedkilde til Nutidens Kultur. Men at vise de Unge hen til Kilden, det er at vise dem den Vei, som ethvert videnskabeligt Studium og overhovedet enhver grundig Undersøgelse maa gaa. Det er ikke en grumset Kilde; det er et klart sprudlende Væld, hvoraf det hele civiliserede Europa øste en Foryngelsens Drik, den-gang man næde i Italien havde ryddet Gruset bort og fundet

Kilden igjen. Det nyvakte Studium af den antike Kultur har mærket den nyere Tids Morgen med et Navn, som vidner om denne Kulturs Betydning og Magt, Navnet Renais-sancens Tid, Videnskabelighedens og Kunstens Gjenfødelses Tid. Den antike Kulturstrøm har som en anden Golfstrøm fremlokket et frodigt og skjønt Aandsliv der, hvor den ret kunde faa virke. I Tidernes Løb have andre Strømninger blandet sig med den; men dog er den stærkt kjendelig den Dag idag og stærkest hos de Folk, som ere Hovedrepræsentanterne for vor Tids Ideer og over-hovedet vor Tids Kultur. De Gamles videnskabelige Forskninger have ikke paa ret mange Punkter fundet den endelige Løsning og sagt det sidste Ord. Men de have sin Betydning derved, at de have sagt det første Ord, at de ere de første, som have stillet Spørgsmaalene klart; thi et rigtig stillet Spørgsmaal er jo allerede halvt besvaret, fordi Veien til dets Løsning dermed er anvist. I sin billedende Kunst have Grækerne, som Alle vide, ikke blot følt og seet Opgaven, men ogsaa i de fleste Kunster løst den med et Mesterskab, som aldrig er bleven overtruffet. De gamle Literaturers Hovedverker ere ikke alle de for enhver Tid ene gyldige Mønstre eller det absolut Fuldendte, men de ere dog, som det er sagt ogsaa om dem, gyldne Æbler i Sølvskaal. Et rigt og naturfriskt Aandsindhold har der faaet en skarp og fint udmeislet Form. De ere ikke Lig, om end de Sprog, hvori de ere skrevne, kan kaldes døde Sprog; de ere fyldte med Ungdomsaand og prægede med Ungdomsskjønhed. Derfor mente man, at de vare fortrinlige Dannelsesmidler netop for Ungdommen; og fordi de ere det Stempel, som har givet den største Del af den nyere Literatur sin Form, og fordi den i dem nedlagte Sum af Ideer har gennemsyret den nyere Kultur saaledes, at den for en stor Del ved dem er netop hvad den er, derfor mente man, at et Studium af disse Literaturer hørte med i den høiere Dannelselse.

Have nu de gamle Latinskoler med dette Studium opnaaet, hvad de vide? Have de opdraget Mænd, som kunde føre Videnskaben fremad og i det Hele berige vort Aandsliv, og som desuden baade kunde opfylde sine Kaldspligter med

Dygtighed og bringe Lys og Klarhed ind i Debatten om de vigtigste Samfundsanliggender? Eller have de blot opdraget Stuelærde, som vide meget, men kunne Lidet, Mænd, hvis Aand er bleven fortørret og indskrumpet under Studiet af skimlede Bøger? Enhver, som kan se uhildet, vil erkjende, at det, i det Store taget, netop er Mænd, som udgik fra disse gammel-dagse Skoler som have givet nye Impulser og brudt nye Baner, baade rundt omkring udenfor os og her i vort Land. Det var fornemmelig Mænd med denne Dannelse, som forberedede og virkeliggjorde vor Selvstændighed, og som have staaet i første Række af dem, der have bygget vort Samfund fra nyt af. Ingensteds bør man bedre vide og huske dette end i denne By, som fra sin Skole tænkte saadanne Rydningsmænd som Schweigaard og Munch ud i Livet. De forlode denne Skole med et Sind, som sandelig ikke havde taget Skade, men var fuldt af Ungdomsfriskhed. Deres intellektuelle Udvikling var dog vel ikke ført i et galt Spor; thi de bleve ikke udygtige til at løse de Opgaver, som stilledes dem, skjønt Opgaverne vare baade vanskelige og mangeartede. Og hos dem sløvedes ikke under Studiet af det Fremmede Kjærligheden til vort Eget, vort Land, vort Folk, vore Institutioner, vor Historie, vort Sprog. Det var netop denne Kjærlighed, som var Drivkraften i deres rastløse Virksomhed. Schweigaard levede og aandede jo for vort Fædrelands lykkelige Udvikling; naar han med sine rige Evner fordybede sig i videnskabelige Studier, da var det ikke blot hans videnskabelige Drift, som drev ham dertil, men ogsaa hans Fædrelandskjærlighed, og den gav hans Studier dobbelt Værd. Og den samme Kjærlighed drev ham ogsaa ud i Livets Strid, hvor han kjæmpede saa mandigt og med et altid uplettet Skjold. Og Munchs hele Manddomsvirken var først og fremst Fædrelandskjærlighedens Verk; den ledede hans Studier i den Retning, de fik; den drev ham ud paa hans Reiser for at granske efter nye Bidrag til at belyse vort Lands Historie og Sprog, den fulgte ham paa disse Reiser, men kunde dog ved Siden af sig rumme hans anden Ungdomskjærlighed,

Kjærligheden til den skønne græske Verden; derfor maatte Homer jevnlig være hans Følgesvend paa disse Reiser. Og da han nede i Rom havde udtømt sin Livskraft under sine fædrelandshistoriske Granskninger, og han brat segnede paa Peterspladsen, da blev selv hans Død et Vidnesbyrd om hans Kjærlighed til sit Fødeland. Dette ville denne Bys Borgere ikke glemme. De ville føle Taknemmelighed mod denne Skole, som fostrede disse Mænd og de andre, som endnu ere fremmest blandt dem, der tage Del i vort aandelige Arbeide, den Skole, som udviklede deres Evner, som vakte og nærede deres Kjærlighed til Studier og til Arbeide for vort Folks Fremgang og Hæder. Man kan have den Overbevisning, at der gives Dannelsesveie, som sikrere føre til den høiere Skoles Maal; men Ingen bør agte det ringe eller endog laste det, som den gamle Skole udrettede med de Midler, den ansaa for de bedste.

Det er let forklarligt, at saa Mange i vor Tid mene, at den høiere Skole nu ganske bør forlade den gamle Vei. Vor Tid har opbrudt saa mange nye Felter og har gjort saa vidt-rækkende Opdagelser paa ældt e Felter, at det ikke kan forundre, om Mange ere ganske optagne af det Nye og tillægge de ældre Aandens Erobringer liden Betydning i Sammenligning dermed; ja hos Mange fremkalder Beundringen for det Nye den Forestilling, at hele Nutidens Aandsindhold er dens eget Verk, og gjør dem blinde for, med hvor mange Baand vi endnu ere knyttede helt op til den klassiske Oldtids Kultur. Af saadanne Synsmaader maatte der udspringe Ønske om Reformen i vore høiere Skoler, et Ønske, som er blevet imødekomet. Den gamle Skole har givet en anden Skole, Realskolen, Plads ved sin Side, og den er selv bleven forandret. Den har som en gammel Familiefader overladt sin voxne Søn en Del af Gaarden, hvor han kan indrette sig efter den nye Skik. Nogle af Børnene i Familien faar den Gamle Lov til at opdrage omtrent paa sin gammeldags Vis, de andre vil Sønnen opdrage efter de nye Anskuelser. Men under Forsøget derpaa kommer han dog til at bygge paa Bedstefaderens Principer i større Udstrækning, end det fra først af var

hans Tanke. Det har nemlig vist sig, baade i andre Lande og hos os, at den moderne Skoles Talsmænd efterhaanden have adopteret de fleste af den gamle Skoles Grundprinciper, og derved have givet et Vidnesbyrd om disses Sundhed. Disse Principer ville aldrig blive forældede. Thi Grundbetingelserne for et Menneskes aandelige Vext, ligesaa vist som for dets legemlige Vext, blive de samme, saalænge Menneskeheden bestaar.

Den gamle Skole er omdannet og en ny er grundlagt ved Siden af den. Men den gamle har ikke ganske brudt med sin Fortid; den nye har dog i det Hele stillet sig det samme Maal og vil naa det ved den gamle Arbeidsmethode, men med væsentlig Forskjel i Midlerne. Hvilken af dem vil sikrest naa det fælles Maal? Fremtiden vil give Svaret. Jeg vil ikke her udtale nogen Mening om, hvorledes dette vil komme til at lyde; derimod vil jeg forsøge i korte Træk at betegne den fælles Opgave for begge Skoler.

Begge ville give en almenmenneskelig Dannelse, ikke en speciel Uddannelse for bestemte Livsstillinger. De ville opdrage de Unge til at kunne opdrage sig selv, forberede dem til at kunne lære i Livets Skole, til at forstaa sin Tid og sin Opgave, til at se, hvor de staa, og hvor de skulle stille sig.

Men forat de skulle forstaa sit Eget, ville de føre dem udover sig selv og det aller Nærmeste og Æhnen til det Fremmede. Den ældre Skole vil fremdeles gaa helt op til den klassiske Oldtid og dvæle længe der; den nye Skole kaster kun et flygtigt Blik paa dette Afsnit af Menneskeslægtens Liv og dvæler næsten udelukkende ved den nyere Tid. Derfor kan den ogsaa føre de Unge ret vidt omkring paa det Felt, som fornemmelig vor Tid har bearbejdet, Studiet af den ydre Natur; men derfor kan den heller ikke føre dem saa dybt ind i studiet af selve Menneskeaanden.

Men, medens de begge vise hen til det Fremmede, ville de dog ogsaa gjøre de Unge ret fortrolige med og vække Kjærlighed til vort Eget. De ville vække og nære denne Kjærlighed fornemmelig ved at gjøre deres Sjæl til en god Sangbund for de af vore Digttere, ældre og yngre, som klarest og varmest have sunget ud, hvad der rører sig i vort Folk.

Gjennem dem ville de ogsaa lære dem at elske sit Modersmaal og holde det i Ære. Jeg haaber, at den Tid aldrig skal komme, da vore Skoler ville lære sine Elever at tale ringeagtende om det Sprog, som Nogle nu ville negte Navn af vort Modersmaal, men som dog for næsten enhver Elev i disse Skoler i Sandhed er hans Moders Maal, det, hvori hun har sunget sine Vuggeviser for ham, hvori hun har lært ham Fader- og Moder- og hvori hun i mangen stille Time har bedet Gud om at bevare hendes Barn. Og jeg ved forvist, at vore Skoler ikke ville lære dem at ringeagte de søsterlig beslægtede Former af det samme Sprog, hvori vore Bønder fyndigt og træffende udtale sine sunde Tanker. Deres Sprog er voxet op af den samme kraftige Rod. Dets Vext har ikke havt gode Vilkaar, og det har derfor ikke sat saadanne Blomster, som den gennem mange Slægters Arbeide udviklede Literaturs Sprog; men vi ville aldrig glemme, at de, som tale dette Sprog, ere vore Landsmænd.

Begge Skoler ville ogsaa noget andet end at meddele Kundskab og skjærpe Evnerne. De ville tillige virke paa Villien og Sindelaget. Derfor ville de kræve Arbeide og Anstrengelse, som ikke blot giver Aanden Kraft og Elasticitet men ogsaa styrker Villien og opdrager til en mandig Tænkemaade. Vi ville ikke meddele Kundskaben paa en saadan Maade, at Skolelivet blot bliver en Underholdning eller endog en Leg. Der skal lægges et Aag af Arbeide paa de Unge, netop saa tungt, at det styrker. Og vi ville bøje dem til Lydighed, for at de engang kunne blive Mænd, som kunne underordne sin Egenvillie under høiere Krav. Helst ville vi bøje dem med Lempe, og i ethvert Fald med Kjærlighed. Den hører med til det Udstyr, som enhver Lærer skulde medbringe; det mente en gammel Skolemand, da han sagde i spøgende Form, men med dybt Alvor: „Hvorfor gaar *amo*, jeg elsker, efter første Konjugation, men *doceo*, jeg underviser, efter anden? Jo, fordi man skal elske Børn, førend man begynder paa at undervise dem.“

Vi ville dog ikke blot hærde Villien, men ogsaa gjøre Sindet blødt; thi en Yngling, og en Maad skal ogsaa kunne

blive blød om hjertet. Og vi ville tillige nære Ynglingens skønneste Drift, Driften til at beundre og give sig hen i Begeistring for det, som i Sandhed er skjønt og ædelt og sandt. Og endelig ville ogsaa vore Skoler tidlig give de Unge Syn for, at alt det Skjønne og Beundringsværdige her i Verden er hjemfaldent til Opløsning, og at Videnskabens Lys dog kun er brudte og spredte Straaler fra det evige Lys, forat ogsaa vi skulle hjælpe dem til at tage Sigte paa et andet Liv endnu førend de ere komne langt ud i dette Liv.

Dog, om vore Skolers Gjerning skal lykkes, det afhænger ikke blot af deres Love og Arbejdsplan, men endnu mere af den Aand, som vil raade blandt deres Lærere og i de Unges Hjem. Der kræves en fast Overbevisning om, at ligesaavel som Mennesket ikke lever af Brød alene, saaledes lever det heller ikke alene for Brødet, men for at leve et virkeligt Aandsliv. For os Lærere gjælder det, at vi altid holde Lampen brændende, altid holde vore aandelige Interesser vaagne og selv ere Lærlinge hele vort Liv, og at vi aldrig glemme Ansvar. Hvert Barn, som betroes til os, har af Naturen faaet en Eiendom, som vi skulle gjøre frugtbringende; vi tør da aldrig glemme, at det er Umyndiges Midler, vi forvalte, og de skulle forvaltes samvittighedsfuldt.

Men hvilken Aand der vil røre sig inden vore Skoler, det betinges for en væsentlig Del af den Aand, som vil gennemstrømme det store Samfund, og denne paavirkes igjen af Skolerne. Thi her er Vexelvirkning og Kredsløb. Skolen sender sin nærrende Strøm af Aand og Kundskab ud i Samfundet, og dettes Ideer og Tendenser strømme igjen ind i Skolen. Gid da det, som Fremtiden bringer vor Skole, maa være af det Gode! Gid det, som her var af god Aand i denne vor gamle Skole, ikke maa svinde med dens gamle Navn! Den Slægt, som blev uddannet her i Skolens første Tid, er gaaet bort eller er snart ved Manddommens Yltergrænse; en ny Slægt er voxet op og vil i sin Tid gaa bort og efterfølges af Slægt paa Slægt. Det er som den gamle Sanger siger:

Ligesom Træernes Blade, saaledes er Menneskens Slægter;
Bladene strøes af Blæsten paa Jord; men naar Skovene
grønnes

Skyde der friske paa Grenene frem ved Vaarens Igjenkomst; Saaledes Menneskens Slægt; en fødes, en anden forsvinder. Men de faldne Blade give Jordbunden ny Næring. Naar en Slægt selv igjen er bleven til Jord, giver den Næring til de følgende Slægters Aandsliv og fremmer dets Vext. Selve Mindet som lever efter gjæve Mænd er en belivende Kraft. Men at frede og hegne om deres Minde er Efters;ægtens sønlige Pligt; derfor skulle I, kjære Elever — de af Eder, som kunne forstaa dette — værne om denne Skoles Minder og lade dem leve i Eders Sjæl. De skulle mane og anspore Eder til at hævde dens gamle Anseelse; de af dens fordums Elever, som have kastet Glans over den, skulle være Eders Aner, efter hvem I kunne tage Arv, om I selv ville; I kunne, om I selv ville, efterligne dem i deres Higen efter Kundskab og Villie til at udholde Anstrengelserne ved at naa op til en skøn Aandsdannelse lyse Høider, som give et vidt Syn ud over Menneskenivet. Ja, maatte denne Skoles Minder leve, og dens gode Traditioner gaa i Arv fra Slægt til Slægt! Maatte under dens skiftende ydre Vilkaar dog altid dens uskrevne Lov, for Lærere og Lærlinge, være som den før var: **per ardua ad astra**, ad steile Veie op mod Lyset!

Efter denne Tale afsang et Kor følgende Sang af Professor **Monrad**, en af Skolens gamle Elever.

Hellig er vor Ungdomstid,
 Naar de foraarslyse Drømme
 Paa en Grund af Alvorsid
 Som paa Himlen Skyer svømme.
 Tankens Sol i Opgang staaer;
 Se: den gylder Skyens Rande,
 Stiger, mens den stedse gaaer
 Gjennem Skjønhed til det Sande.
 Hellig er vor Ungdomstid!

Hellig er vor Skoles Hal!
 Der i Ly for Tidens Vinde
 Sjælens Vingè voxer skal,
 Evighedens Kræfter vinde.

Trygt os leder kjærlig Haand;
 Fortids Aander os omsvæve.
 Vie, styrke de vor Aand,
 Indtil Tiden os skal kræve!
 Hellig er vor Skoles Hal!

Hellig er vor Mindeskat!
 Her har gjæve Fædre vandret,
 Fundet Lys — i Tidens Nat
 End det straal'er uforandret.
 Frøet, som her lagdes ned,
 Spirer rundt i Norges Dale.
 „Følger gjæve Fædres Fjed!“
 Det er Mindets dybe Tale.
 Hellig være Mindets Skat!

Professor **Mourad** meddelte nu Forsamlingen, at forhen-værende Elever af Skolen i taknemmelig Erkjendelse af, hvad de skyldte denne Skole, som de omfattede med Kjærlighed og Pietet, havde stiftet et Legat, hvis Renter skulle tildeles en eller flere Lærere som Understøttelse til Reiser i videnskabeligt Øiemed eller af Sundhedshensyn. Gavebrevet blev overrakt til Forstanderskabets Formand, **Toldinspektør Steenstrup**.

Derpaa talte **Byens Sognepræst, Provst Hauge**, omtrent saaledes: „Det havde været min Hensigt ved dette vort festlige Møde idag at dvæle ved den store Betydning for vort Samfund, som den Undervisning og Dannelse har, der ved denne vor lærde Skole meddeles. Men efterat Skolens Rektor nu i alt Væsentligt har holdt frem for os hvad jeg havde villet sige, og det paa en saa langt mere udtømmende og tiltalende Maade, end jeg havde formaaet, vilde det kun svække det gode Indtryk, vi have modtaget, om jeg paany vilde paakalde Eders Opmærksomhed for samme Gjenstand. Jeg vil derfor kun tiløie en Tak paa denne Menigheds og alle deres Vegne, som i de henrundne halvhundrede Aar have nydt godt af Skolens Gjærning, en Tak til de bortgangne Lærere, hvoriblandt jeg særlig vil mindes ham, der nylig nedlagde Vandrings-

staven efter i tvende Decennier at have til Held og Velsignelse ledet dens Gjerning, og en Tak til alle dem, der endnu virke her. Og navnlig vil jeg da ogsaa erindre den ærværdige Olding*), der med sin tro tjenende Gjerning har fulgt Skolen lige fra dens Oprettelse og i alle disse 50 Aar. Gud lade hans Alderdoms Lys blive godt og Aftenen blid, indtil den salige Hvilens Stund kommer! Men idet vi dvæle ved den rige Aandens Gjerning, som her øves, ville vi vel ihukomme, at Sandheden er kun een, og at den Sandhed, i hvis Lys al Sandhed maa faa sin rette Forklaring og sin rette Stilling og Betydning, er Jesus Christus. Alene den Kundskab, som kan forenes med Troen paa ham som vor Frelser og Saliggjører, og som fører til ham, bliver til sand Velsignelse. Derfor ville vi ønske og bede, at Gud vil sende sit Lys og sin Sandhed ned i Hjerterne og med den gennemtrænge, belive og befrugte al vor Kundskab. Han holde sin Haand fremdeles over denne Skole og dens Lærere og Elever og lade den til sildige Slægter bære rige Frugter til vort Samfunds Trivsel og til Velsignelse for Tid og Evighed. Lader os med Bøn herom nedbede Herrens Velsignelse over denne Skole og over os alle: Herren velsigne og bevare os! Herren lade sit Ansigt lyse over os og være os naadig! Herren løfte sit Aasyn paa os og give os Fred! Amen. —

Paa Kommunens Vegne udtalte derefter Formandskabets Viceordfører, Overtoldbetjent **C a s t b e r g**, et Tak til Skolens Lærere, idet han tillige ønskede, „at ogsaa Mændene udenfor Skolen, Kommunens valgte og betroede Mænd, altid vilde vise Interesse og Deltagelse for Skolen og, saavidt det stod til dem, søge at arbeide med til dens Opgave, nemlig sand Kundskabs Erhvervelse til harmonisk Uddannelse af Ungdommens Sjels- og Løgemsevner.“ Til Slutning sang man Koraleu „**Lover den Herre, den mægtige Konge med Ære.**“

*) Skolens 83-aarige Pedel J. Fladsrød.

Aarsexamen

ved Skiens offentlige Skole for den høiere Almindannelse i Juni og Juli 1875.

Lørdag den 26de Juni.

Formiddag.

Midd. VI. Norsk Stil i No. 2.

Eftermiddag.

Mandag den 28de Juni.

Formiddag.

Midd. Kl. VI L. L. Latinsk Stil }
 — — — E. L. Engelsk Stil } i No. 2.

Eftermiddag.

Tirsdag den 29de Juni.

Formiddag.

3die Lat. Kl. }
 1ste Lat. Gymn. Kl. } Norsk Stil i No. 1.
 Midd. Kl. VI. Matematik, skr. i No. 7.
 — — V. Norsk Stil }
 — — IV. Norsk Stil } i No. 3.
 — — III. Norsk Stil i No. 2.
 — — II. Norsk Diktat i No. 8.

Eftermiddag.

3die Lat. Kl. }
 Midd. Kl. IV. } Engelsk, Arctander, i No. 3.
 Midd. Kl. I. Norsk Diktat i No. 2.

Onsdag den 30te Juni.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. }
1ste Lat. Gymn. Kl. } Latin, skr., i No. 1.
Midd. Kl. VI. Tydsk Stil, i No. 3.
— - V. E. L. Latinsk Stil } i No. 7.
— - V. E. L. Engelsk Stil }
— - III. Tydsk Stil i No. 8.
— - II,a. Norsk, Nielsen, i No. 5.
— - I. Regning, Holm, i No. 2.

Eftermiddag.

- Midd. Kl. VI. Skrivning, i No. 2.
— - II,b. Norsk, Nielsen, i No. 1.

Thorsdag den 1ste Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. Religion, Holfeldt, i No. 1.
Midd. Kl. V. Historie, Jynge, i No. 6.
Midd. Kl. III,a. Mathematik, Arctander, i No. 7.
Midd. Kl. II. Regning, Holm, i No. 2.
Forber. Kl. Norsk, Nielsen, i No. 3.

Eftermiddag.

Fredag den 2den Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. Tydsk, Holfeldt, i No. 1.
1ste Lat. Gymn. Kl. Fransk, Stoltenberg, i No. 4.
Midd. Kl. VI. Tegning, i No. 2
— - V. Norsk, Hanssen, i No. 6.
— - IV,|a. Matematik, Broch, i No. 3.
— - III. Geografi, Jynge, i No. 5.
— - II, b. Tydsk, Nielsen, i No. 8.
Forber. Kl. Regning, Holm, i No. 7.

Eftermiddag.

- Midd. Kl. V. Tydsk, Schreiner, i No. 1.
— - III, b. Matematik, Arctander, i No. 3.
— - II, a. Tydsk, Nielsen, i No. 2.

Lørdag den 3die Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. Geografi, Jynge, i No. 1.
Midd. Kl. VI. L. E. Latin, Holfeldt, i No. 7.
— - IV, b. Norsk, Hanssen, i No. 3.
— - III. Religion, Nielsen, i No. 8.
— - II, b. Naturhistorie, Arctander, i No. 5.
— - I. Geografi, Holm, i No. 2.

Eftermiddag.

- 1ste Latin. Gymn. Oldnorsk, Hanssen i No. 7.
Midd. Kl V. Matematik skr., { i No. 2.
— - IV Matematik, skr., }
Forb. Kl. Geografi, Holm, i No. 1.

Mandag den 5te Juli.

Før middag.

- 3die Lat. Kl. b.
1ste Lat. Gymn. Kl. } Matematik, Broch, No. 1.
Mid. Kl. VI. Tydsk, Stoltenberg i No. 3.
— - V. Geografi, Jynge, i No. 6.
— - IV. Naturhistorie, Arctander, i No. 7.
— - III, a. Norsk, Hanssen, i No. 5.
— - II. Geografi, Holm, i No. 8.
— - I. Norsk, Nielsen, i No. 2.

Eftermiddag.

- 1ste Lat. Gymn. Kl. Religion, Holfeldt, i No. 1
Midd. Kl. VI. Geografi, Jynge, i No. 7
— - V. Tydsk Stil, } i No. 2.
— - IV. Tydsk; Stil, }

Tirsdag den 6te Juli.

Før middag.

- 3die Lat. Kl. Fransk, Stoltenberg, i No. 1.
Midd. Kl. VI. Religion, Holfeldt, i No. 2.
— - V. Matematik og Fysik, Broch,
i No. 6.
— - IV, a. Norsk, Hanssen, i No. 7.
Forb. Kl. Religion, Holm, i No. 3.

Eftermiddag.

- 1ste Lat. Gymn. Kl. Historie, Jynge, i No. 1.
Midd. Kl. VI. } E. L. Engelsk, Arctander, i No. 3.
— - V. }
— - IV, b. Matematik, Broch, i No. 2.

Onsdag den 7de Juli,

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. a. Mathematik, Broch, i No. 1.
Midd. Kl. VI. Fransk, Stoltenberg, i No. 7.
— - V. L. L. Latin. Holfeldt, i No. 6.
— - IV. Geografi, Jynge, i No. 8.
— - III, b. Norsk, Hanssen, i No: 3.
— - II, a. Naturhistorie, Arctander, i N. 5.
— - I. Religion, Holm, i No. 2.

Eftermiddag.

- 1ste Lat. Gymn. Kl. Latin, Stoltenberg, i No. 1.
Midd. Kl. IV. Tydsk, Schreiner, i No. 2.
Midd. Kl. III, a. Tydsk, Hanssen i No. 7.

Thorsdag den 8de Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. a. Latin, Schreiner, i No. 1.
Midd. Kl. VI. Naturkundskab, Broch, i No. 7.
— - V. Religion, Holfeldt, i No. 6.
— - IV. Historie, Jynge, i No. 3.
— - III, b. Tydsk, Hanssen, i No. 2.
— - II, b. Religion, Nielsen, i No. 8.
Forb Kl. Historie, Holm, i No. 5.

Eftermiddag.

- 3die Lat. Kl. b. Latin, Schreiner, i No. 1.
1ste Lat. Gymn. Kl. Græsk, Jynge, i No. 7.
Midd. Kl. VI. Norsk, Hanssen i No. 2.

Fredag den 9de Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. Græsk, Schreiner, i No. 1.
Midd. Kl. VI. Historie, Jynge, i No. 7.
— - IV. Religion, Holfeldt, i No. 3.
— - III. Naturhistorie, Arctander, i No. 5.
— - II. Historie, Holm, i No. 8
— - I. Tydsk, Nielsen, i No. 2.

Eftermiddag.

- Gymnastik } alle . . . Kl. 4.
 } Klasser
Sang } Kl. 5.

39

Lørdag den 10de Juli.

Formiddag.

- 3die Lat. Kl. Historie, Jynge, i No. 1.
Midd. Kl. VI. Mathematik, Broch, i No. 7.
— - V. Fransk, Stoltenberg, i No. 6.
— - IV. Latin, Holfeldt, i No. 3.
— - III. Historie, Hanssen, i No. 5.
— - II. a. Religion, Nielsen, i No. 8.
— - I. Historie, Holm, i No. 2.

Eftermiddag

Examen begynder hver Formiddag Kl. 9, hver Eftermiddag Kl. 4.

**Tirsdag den 13de Juli Kl. 10 Formiddag meddeles
Examens Udfald i Skolens Bibliothekssal.**

**Frierne indtræde Onsdag den 14de Juli og ende Lør-
dag den 14de August.**

**Mandag den 16de August Kl. 10 Formiddag møde Ele-
verne igjen paa Skolen.**

**Mandag den 23de August K. 9 Formiddag holdes Opta-
gelsesprøve for de nyindmeldte Elever.**

*Diseiplenes Forældre og Foresatte samt enhver anden,
som maatte interessere sig for Skolen og dens Ungdom,
indbydes herved til at overvære den mundtlige Examen
og dens Afslutning (Tirsdag den 13de Juli Kl. 10 Formiddag
i Skolens Bibliothekssal.)*

E. Schreiner.
